

Posudek vedoucí práce

na bakalářskou práci Pavla Lněničky „Myslím, tedy jsem“, tedy nejsem šilencem
– *cogito a šílenství*

Pavel Lněnička vypracoval skvělou práci, v níž se zabývá polemikou mezi M. Foucaultem a J. Derridou z textu *Cogito a dějiny šílenství*. Derrida odmítá vidět v Descartových slovech „ano, to však jsou blázni“ (z první Meditace) brutální potvrzení ostrakizace šílenství. Descartes se podle něj nesnaží šílenství umlčet, ale upozaduje jej v rámci svého jasně daného projektu. Šílenství tak zůstává modelem myšlení, nestojí sice mimo myšlení, ale je zároveň modelem, který nijak neurčuje člověka, pokud chce naplno uskutečnit projekt sebe samého jako rozumné a svobodné bytosti.

Jakkoli si kolega Lněnička postupně osvojil Derridovo hledisko a nalézá pro něj dostatečnou oporu v pečlivě přečtených textech, stejně tak připouští částečnou udržitelnost Foucaultova postoje a argumentuje i v jeho prospěch. To je zjevné například v kapitole věnované archeologii mlčení. Jako textovou oporu proti Derridově kritice archeologie mlčení si vybral inspirativní Křiššákův text (*Rekonstituce tragické zkušenosti ve Foucaultových Dějinách šílenství*), kde ukazuje alternativní možnost, jak vyložit její smysl: „Smyslem „archeologie mlčení“ není tedy přivést k řeči mlčenlivého šilence; „mlčení“ tu neoznačuje šílenství. „Mlčení“ se vztahuje k rozumu. To rozum mlčí o svém vlastním původu.“ (str. 15). Zároveň však nezapomene ukázat na oprávněnost některých argumentů Derridovy kritiky.

Toto celé se nese symbolicky v duchu vzniku samotné polemiky. M. Foucault byl na Derridově přednášce v roce 1963 přítomen a původně ji velmi pozitivně přijal (napsal Derridovi dopis), ostrá reakce následovala až po jejím zveřejnění, které si nepřál.

Práce je excelentní, v mnoha ohledech přesahuje nároky kladené na bakalářskou práci. Jediné varování do budoucna, v žádném případě výtku, bych měla ke koncepci práce, která se nezadržitelně rozrůstala a větvila, což ale kolega na závěr dokázal nekompromisně utnout a téma osekát tak, aby práce zůstala čtivá a přehledná. Autor se tématem zabýval velmi intenzivně, včetně seminářů k M. Foucaultovi, v nichž měl několik vlastních prezentací. S takovými studenty je radost spolupracovat.

Navrhuji hodnocení **výborně**.

V Praze 2.9. 2024

Mgr. Taťána Petříčková, Ph.D.